

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

22. Declaratur hoc propositum antecedere omnem præscientiam absolutam meritorum ex prædefinitionibus multorum effectuum liberorum, ante præscientiam absolutam consensus voluntatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

2. sicut lib.
de praed. et
reprob.
lib. 6. p. 80.

positam conditionem, hoc est, determinationem nostrae voluntatis ad credendum & perseverandum, non esse absolutum sed conditionale; posita vero illa conditione transire in absolutum, & influere simul temporaliter in actualem vocationem fidem ac perseverantiam. Istud enim postremum quod assumitur, falsum est. Nam quomodo, juxta eorum opinionem verum sit, propositum electionis ad gloriam, ante praescientiam cooperationis nostrae ad credendum & perseverandum, esse tantum conditionatum, & illis praevisionibus transire in absolutum: falsum est tamen; istud propositum in vocationem & fidem & perseverantiam influere, vel quodlibet istorum ex isto proposito aut per istud propositum fieri, sicut Augustinus docet. Nam quando Deus istud propositum absolutum concepit, jam supponitur praevideri & vocationem & fidem, & perseverantiam, & omnes causas reipsa influentes, quemadmodum & ipsi diserti verbis tradunt. Est enim propositum electionis ad gloriam, secundum ipsos, propositum remunerandi labores, quos Deus jam eos fecisset, & consequenter ad illos vocatos esse absolute praevidet. Unde tam impertinenter ad vocationem temporalem & fidem & perseverantiam sese habet, atque propositum absolutum damnationis ad opera mala, hoc enim quamvis opera mala aeternitate praecedat, non tamen propterea malorum operum causa est, aut ea ex illo vel per istud propositum fiunt, sed ea jam ante formatum istud propositum facta esse, & omnes causas in ea jam influxisse praesciuntur: ex qua tandem

A. praescientia, ne peccata sine supplicio remaneant, istud propositum fuit. Cum igitur Augustinus directe contrarium tradat, dum vocationem & fidem & perseverantiam per istud propositum electionis, & ex isto proposito proficisci docet, necesse est istud propositum electionis ad gloriam non praesupponere, quod vocationem, fidem, & perseverantiam sint absolute praevisionibus a Deo, sed potius quod ex illo proposito nascantur, ut absolute praevideri possint: ut non praescientia vocationis & perseverantiae praecedat propositum electionis, sed propositum electionis praecedat eorum praescientiam; juxta id quod praecclare sanctus Prosper dixit: *Ut sic & dividi praescientia a proposito temporalis distinctione non possit, praescientia tamen quodam ordine sit submissa proposito: Et sicut nihil est quaevis negotiorum, quod non scientia divina praevenerit, ita nihil bonum sit quod in nostram participationem non Deo auctore, defluerit.* Ex quibus etiam vera ratio patet; cur vocationem secundum propositum semper efficax sit, seu ut Augustinus loquitur, *cur agat & peragat effectum suum, fidem, conversionem, penitentiam, dilectionem &c.* Nimirum quia ex tali proposito proficiscitur, quod nulla hominis infirmitate deficere, nulla mundi adversitate superari potest; sed potestate tam invicta perficit id quod Deo vocanti propositum atque praedestinatum est, ut faciat vocatos suos cuncta vincantia, cuncta invitantia, cuncta cruciantia superare. Est enim radix omnis efficaciae, quae in gratia divinae operationibus lucet.

CAPUT XXII.

Declaratur, hoc propositum antecedere omnem praescientiam absolutam meritorum, ex praedestinationibus multorum effectuum liberorum, ante praescientiam absolutam consensus voluntatis.

Hoc ergo propositum electionis ad gloriam absolutum, ex Augustini mente, omnium praescientiam meritorum antecedere, ex alijs duobus indicis, quantum arbitror, perspicuis colligi potest. Primum est, quia auctores qui contrarium sentiunt, ex iisdem principis putant, non solum Deum non efficaciter hominibus velle gloriam, nisi supposita praevisione meritorum sive cooperationis nostrae, sed nec ullos effectus, qui liberi nostri arbitrii concursus supponunt, absolute praedestinare, hoc est, efficaciter intendere ac velle, nisi postquam cooperationem atque consensum nostrum ante praeviderit, atque hoc ipsum sanctum Augustinum consequenter sentire putant: nisi quippe difficultatibus premitur, utrumlibet quisquis teneat. Sed certum est, contrarium assertionis posterioris Augustinum docuisse; ergo verisimile est & prioris. Multis modis veritas illa manifestari potest, tam in effectibus, ad quos per consensus indifferentis voluntatis, quam per consensus bonae pertingendum est.

A. Nam quantum ad effectus, qui liberam indifferentis voluntatis consensionem praerequirunt, Deum illos non raro efficaciter intendere, antequam absolute illam voluntatis inclinationem futuram videat, inde patet; quia Deus aliquando efficaciter punire decernit homines malos illa poena, quae sine libera eorum voluntate adimpleri nequit; praecedit igitur decretum Dei ante liberam eorum voluntatem praevisionem, utpote per quod fiat ut ista in homine oriatur, & absolute oritura provideatur: *Scriptura divina, inquit Augustinus, si diligenter inspicatur ostendit non solum bonae hominum voluntates, sed etiam illas quae conservant saeculi creaturam, ita esse in Dei potestate, ut eas qua voluerit, quando voluerit, faciat inclinari, vel ad beneficia quibusdam praestanda vel ad poenas quibusdam ingerendas.* Et exemplis hoc ostendens: *Quid est, non poterant subsistere, quod scriptura dixerat. Quare non subsistebant per liberum arbitrium, sed per temporis tunc hanc voluntate fugiebant, nisi quia Deus dominatur voluntatibus*

Deo de gratia
lib. 6. p. 80.
arb. c. 20.

bonum, & quos vult in formam convertit
tratus. Et de Roboam consilium seniorum
repuente: Roboam respicit consilium salubre se-
niorum respondendo minaciter, quibus tenet de-
bit. Vnde hoc nisi propria voluntate? sed hinc
ab eo recesserunt decem tribus Israel, & reli-
sibi Regem constituerunt roboram, ut irati Dei
voluntas fieret. Quod etiam statim ex manife-

1bid. c. 20. Ita scriptura probat: Quid enim scriptura dicit?
Et non audiuit Rex plebem, quoniam erat conver-
sio a Domino ut statueret verbum suum quod lo-
cutus est in manu Abia filii Ioi de roboram Ioi
Nabath, nempe sic factum est & illud per hominis
voluntatem, & tamen conversio esset a Domino.
Et de Philistin & Arabibus terram Israel
depopulantibus: Hic ostenditur Deum suscita-
re hostes in terris vastandis, quas nisi per a iudi-
cat dignas. Numquid tamen Philistin & Arabes
in terram Indiam sine sua voluntate venerunt,
aut sic venerunt sua voluntate, ut mendaciter ser-
ptum sit, quod Dominus ad hoc faciendum eorum
spiritum suscitavit? Vnde concludit: Imo ut-
rumque verum est, quia & sua voluntate vene-
runt, & tamen eorum spiritum Dominus suscita-
vit. Quod etiam hic dici potest, & eorum spir. in
Dominus suscitavit, & tamen sua voluntate vene-
runt. Agit enim omnipotens in cordibus hominum
etiam motam voluntatis eorum, ut per eos agat
quod per eos agere ipse voluerit. Et adhuc in-
ferius aequo manifeste: Ecce Deus idololatricam
preccatum volens vindicare, hoc operatus est in
eius corde, cui utique iuste irascebatur, ut ad-
moritionem salubrem non audiret, sed irer ad
bellum, ubi tunc suo exercitu caderet. Et lucu-
lentissime in questionibus super librum Iu-
dicum ad illa verba: Et pavescit Dominus si
sa a & omnes currus eius, annotat in hunc mo-
dum: Ecce quemadmodum commendat scriptura
agere Deum in cordibus ut det exitum quem con-
stituit. Vnde enim pavescit vel obstupescit Isra-
el ut traderet eum.

Quest. 2.
Iudic. 10.

In his omnibus apertissime significat Au-
gustinus, Deum efficaciter subinde velle
precedentia vindicare peccata, quando vi-
delicet mensura impleta fuerit, illamque pec-
catorum vindictam tanquam finem efficaci-
ter intendere. Et ex hac Dei punientis effi-
caci voluntate applicare media, quibus actus
liber fiat, quo ad constitutam vindictam per-
veniat. Quis autem non videat huiusmodi
punitiois decretum, quamvis supponat iam
absolute praevisum esse peccatum in quod vin-
dicandum decernitur, antecedere tamen ac-
tum illorum absolutam praevisionem, per
quos ille effectus obtinendus est? Etsi enim
non decernat huiusmodi penas, vel etiam
praemia Deus, nisi praesupposita praescientia
conditionata talis actus liberi futuri, si ta-
lem aut talem inclinationem aut inspiratio-
nem tribuat; non tamen propterea absolute
futurum actum illum praevidet, antequam
punire vel remunerare constituerit; cum id-
circo actus ille liber quem posita tali inspira-
tione, futurum videt, re ipsa suscitatur a Deo,
& inspiratio re ipsa voluntati immittenda fla-

tuatum, ut sine illi in decreto praemium in-
vincibile consequatur. Nunc hoc est, quod in
illibetatis locis dicitur, volens vindicare, hoc
operatus est in eius corde ut irer ad bellum. Hoc
quod dicitur, ut per eos agat, quod per eos agere
ipse volent, hoc est, ut effectus intendere.
Hoc quod dicitur: Erat conversio a Domino,
ut statueret verbum suum, id est, ut exderetur
id quod constitutum est, hoc quod dicitur: Re-
gem constituit roboram, ut irer ad bellum, id est
pererat. Hoc quod dicitur: Et dedit eum quem
constituit, obstupescit ut traderet.

Quod ad effectus ad hoc attendit, non minus
perspicue docet Augustinus illos subinde
Deum intendere, ut sequam eos futuros ab-
solute praevideat, sed contrariis, idcirco il-
los a voluntate fieri, quia effectus ex decreto
ut fiant. Nam Roboam in eis, effectus libe-
rae voluntatis est, & tamen Augustinus cum
Ambrosio non semel dicit: Deus quem digna-
tur vocat, & quem vult esse effectum suum. Hoc
est, quem ipse vult esse effectum suum, illum
etiam facit talem, ubi evidentiter effectus vo-
luntas eius causa fit, ut qui Religiosus
fiat, ergo non supponit futuritatem eius ab-
solutam praescientiam ante decretum, sed ip-
sum decretum est prima causa ad libertate futu-
ritatis eius. Credere Deo est actus liber, &
tamen Augustinus dicit: quia electi sunt eloge-
runt, scilicet credendo, non quia a elegerunt: ele-
cti sunt. Et clarus: Intelligentis vocatio: em-
pta sunt electi, non quia eliguntur, sed quia cred-
erunt, sed qui eliguntur ut credant. Nam per il-
lud quia electi sunt, crediderunt, eliguntur ut
credant, signi ficatur actum fidei sequi, quia,
Deus eos elegit, hoc est, decrevit ut credant.
Nam ex illo decreto, media per quae credant,
Deo miserant, tribuuntur. Quod ex opposi-
to apertissime patet, quando de Tyrnis dicit:
Quomodo non erant credentes, non erat eis datus, etiam
unde crederent esse de gratia. Quomodo non erat
eis datus ut crederent, nisi quia efficaci de-
creto voluntatis dare noluit; ex quo secutum
est, ut eis miracula signaque non fierent, qui-
bus si facta fuissent, praevidebantur esse cre-
dituri? Denique ipsum velle, effectus est li-
berae voluntatis: quod ita Christus in qui-
busdam hominibus intendit efficaciter, ut et-
iam Patrem rogaverit, ut fieret antequam fu-
turum esse praevideret. Quid moliturus es con-
tra verba dicens, Rogavi pro te Petre, ne deficiat
fides tua? An audebis dicere et amropante Chri-
sto ne deficeret fides Petri, de seclum fuisse eam
Petrus defecere voluisset, hoc est si eam usque in fi-
nem per everare noluisse? Quasi alium Petrus ullo
modo vellet quam pro illo Christus rogasset ut vel-
let. Quam seria, quam certa, quam efficax illa
voluntas Christi fuit, ut Petrus vellet, per
quam ita rogavit ut vellet, ut oratio illa effe-
ctu suo carere non posset. Nec tamen illam
tunc futurum praevidebat, sed illa volun-
tas & oratio Christi, origo fuit ut fieret, &
ut causa, qua fieri posset, in Petro poneretur.
Quod consequenter ibidem Augustinus ex-
pressit: Nam quis ignorat eum fuisse periturum ibid.

Lib. 2o
praef.
sanct. c. 18.

Lib. de
praedest.
c. 17.

Lib. de don.
per. c. 24

Lib. de Cor.
c. 2o. 9.

ibidem

fidem Petri, si ea qua fidei erat voluntas ipsa deficeret. Et permanens si eadem voluntas maneret? sed quia preparatur, hoc est efficitur, voluntas à Domino, ideo pro illo Christi non posset esse inanis oratio. Nempe qua volebat, & intendebat, & orabat, ut firmiter & stabiliter vellet. Nam hoc ipsum, & nihil aliud efficaciter intendisse rogasseque Christum, consequenter indicat: quando rogavit ergo ne fides eius deficeret, quid aliud rogavit, nisi ut haberet in fide libertatissimam, fortissimam, invictissimam, perseverantissimam voluntatem?

Sed ne singulis affectibus huiusmodi percurrentis diutius immorer, hoc sæpius generalioribus verbis, velut rem certissimam tradidit. Ut quando dixit in Enchiridio: Quis pro tam impie desipiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere. Vbi etiam absurdum esse putat, ut infirmo nolendo impediens, non potuerit facere potentissimus quod volebat. Et quando de eadem Dei voluntate alibi loquens, atque ipsissimo Philosophorum vocabulo intentionis utens dicit: Absit ut impediatur ab homine omnipotentis & cuncta scientis intentio. Parum de re tanta cogitant vel ei excogitando non sufficiunt, qui putant Deam omnipotentem aliquid velle, id est, intendere, & homine infirmo impediens non posse &c. Deus enim quem dignatur vocat, & quem vult religiosum facit. Hic perspicue ponit intentionem Dei, nempe velle convertere voluntatem, eamque profecto tam efficacem, ut nihil eum impedi, e possit, iuxta id quod alibi luculentius explicando dicit: Cum voluerit Reges in terra Deum constituere, magis habet in potestate voluntates hominum quam ipsi suas. Et hæc præcedit absolutam prævisionem inclinationis voluntatis, quia vi istius decreti, sicuti futura est inclinatio, ita etiam ex tunc absolute, non ante futura prævidetur. Similiter id ipsum significavit Augustinus quando dixit: Tunc in clarissima luce sapientia videbitur, quam certa & immutabilis & efficacissima sit voluntas Dei, quam multa possit & non velit, nihil autem velit & non possit, quamque sit verum quod in psalmo canitur: Deus autem noster in celo & in terra, omnia quecumque voluit fecit. Quod vique non est verum, si aliqua voluit & non fecit. Et hoc etiam de hominum voluntatibus convertendis se intelligere probat, quod sequitur: Quod utique non est verum si aliqua voluit & non fecit: & quod est indignum ideo non fecit, quoniam ne fieret quod volebat omnipotens, vo-

luntas hominis impeditur. Itaque subiungit inferius: Ideo est rogandus ut velit, quia necesse est fieri si voluerit. Id ipsum significat aliis multis locis. Ut quando toties dicit in rebus illis humanæ voluntatis inclinationem spectantibus: Liberas quos vult: quos vult vivificat: An non licet mihi quod volo facere. Et peculiariter quando dicit esse Deum, qui homines salvos fieri velit, & ideo faciat, quia omnipotens inanis velle non potest, quodcumque voluerit. Et illo in libro de correptione & gratia: Cui volenti salvum facere nullam hominum resistit arbitrium. Et illo in eodem libro: Non est dubitandum voluntati Dei, humanas voluntates non posse resistere, quo minus faciat ipsa quod vult, quandoquidem etiam de ipsi hominum voluntatibus quod eum vult facit. Hæc enim omnia luculentissime designant, Deum efficaciter quod veluerit in ipsi hominum voluntatibus, seu quem voluerit effectum liberæ voluntatis intendere, etiam antequam absolute futurum præsciat: cum ipsa efficacissima voluntatis divina intentio sit radix totius futuritionis ejus. Ridiculum est enim, tot encomiis divinæ omnipotentis potestatem extollere, si nihil aliud in hominum voluntate & salute intendit ac vult, nisi quod præsciat jam futurum. Sic enim & infirmissimus homo, si tanta poleret præscientia, omnipotenter faceret in cælis atque in terra quod vellet, nec voluntatem ejus nihil in cælo ac terra impediret. Nam sic aliquid velle facere, quod jam futurum vides, non est velle ut aliquid fiat, sed approbare quod factum est. Quod si futile & ridiculum est, ridiculum est etiam quod etiam quod tam perspicuis Augustini testimoniiis enervandis quispiam opponere vellet, quod de efficaci Dei voluntate, præsupposita eventus jam futuri absoluta præscientia, loqueretur. Cum igitur tam sit in Augustini doctrina certum & ratum (contra quam quidam recentiores putant) Deum effectus plurimos, qui per liberam voluntatem fieri debent, efficaciter intendere antequam absolute futuri esse noscatur, sed ita ut ipsa intentionis ejus efficacia sit primus fons absolute futuritionis, nihil mirum, sed principii Augustini summopere consentaneum, si docuerit Deum etiam salutem hominum lapsorum, hoc est, liberationem à damnatione, seu perpetuam eorum beatitudinem ac gloriam in regno suo efficaciter voluisse, & intendisse, antequam eos merita quibus comparatur, habituros esse præsciverit.

Lib. 7. eorum
tra Jul. o per
imp. f. 153.

Lib. de Cor.
& gratia
c. 14.

Enchirid.
c. 25.

CAPVT XXIII.

Sexta, ex querelis Massiliensium.

Denique revera istud Sanctum Augustinum docuisse, ex alia per quam euidenti indicio patet, murmuribus videlicet inventivis, calumniis, quas à semi pelagianis, propter hanc de electione doctrinam, passus est. Longum esset omnia hic recensere, quod alibi satis accurate factum est. Legat illa, cui hæc nosse cura fuerit. Nam ad oculum vide-

bit, veram originem semipelagianæ erroris apud Massilienses nullam altam fuisse, nisi quod capere non possent, & credere non velent illam discretionem Dei, illud prædestinantis & vocantis propositum, quo secundum quod placuit creatori, alij vasa honoris, alij vasa concupiscentie sive creati, omnem humanæ voluntatis præscientiam antecedere. Removeri enim in du-

Proff. in
Epist.